

4. pielikums

Izstrādātājs
SIA „Vides un
Ģeoloģijas Serviss”
Direktors -

Jānis Lanka

2018. gada „ „ oktobrī

APSTIPRINU
SIA LSEZ “TRANSIT TERMINĀLS”

Valdes loceklis -

Venalijs Dorodņikovs

2018. gada „ „ oktobrī

SIA LSEZ “TRANSIT TERMINĀLS”

**Rīcības plāns rezervuāru plīsuma, pārlējuma vai sabrukuma
gadījumā, naftas un šķidrājiem ķīmiskajiem produktiem
izplūstot apvaļņojumā (ar vai bez aizdegšanās)**

Naftas un šķidro ķīmisko produktu termināla darbinieku rīcība avārijas gadījumā

Aizdeģšanās (ugunsgrēks)

Izceļoties ugunsgrēkam terminālī, darbinieku pienākumos, līdz VUGD Kurzemes reģiona brigādes maiņas ierašanās brīdim, ietilpst:

- ja ar rīcībā esošajiem ugunsdzēsības līdzekļiem un darbībām aizdegšanos nav iespējams likvidēt 30 sekunžu laikā, tad tiek veikts VUGD izsaukums (pēc nepieciešamības arī NMP dienesta, policijas izsaukumi pa tālruni **112**) un tehniskā direktora (mob. tel. **+371 26553630**) informēšana par notikumu;
- ugunsgrēka lokalizēšana, āra tehnoloģisko iekārtu atdzesēšana ar ūdeni (~ 10-15 min.), celtņu (būvju) atdzesēšana, putu – ūdens šķīduma pielietošana, noplūdes produkta peļķes izolēšana;
- cietušo evakuācija no bīstamām vietām, pirmās palīdzības sniegšana;
- vagoncisternu uz pievedceļiem (estakādes) atdzesēšana un izvešana no apdraudētajām vietām. No uzņēmuma teritorijas atļauts izvest (evakuēt) tikai nedegošas vagoncisternas;
- reaģēšanā neiesaistīto darbinieku evakuācija no apdraudētajām vietām u.tml.;
- naftas un šķidro ķīmisko produktu noplūdes gadījumā – peļķes apvaļņošana un tās iztvaikošanas pārtraukšana ar ugunsdzēsības putu pārklāju.

Līdz ar VUGD Kurzemes reģiona brigādes ierašanos, termināla reaģēšanas personāla pienākumi ir:

- jaunā glābšanas darbu vadītāja (GDV) rīkojumu izpildīšana (pamatā palīgdarbi);
- ugunsgrēka izraisīto seku likvidēšana;
- termināla amatpersonu (speciālistu) darbība OŠ (operatīvajā štāba), ja tāds tiek izveidots ar GDV rīkojumu, sastāvā.

VUGD Kurzemes reģiona brigāde tiek informēta par terminālī notikušu avāriju, naftas un/vai šķidro ķīmisko produktu noplūdi, aizdegšanos (to draudiem), neatkarīgi no notikuma mēroga, tā bīstamības un riska pakāpes, lai nepieciešamības gadījumā ugunsdzēsēji varētu ierasties terminālī pēc iespējas īsākā laika posmā un pietiekamā sastāvā un operatīvi likvidēt notikušo avāriju.

Naftas un šķidro ķīmisko produktu noplūde, t.sk., naftas un šķidro ķīmisko produktu koncentrācijas pārsniegumi notekūdeņos

Ja konstatēta naftas un šķidro ķīmisko produktu noplūde, pēc nepieciešamo noplūdes pārtraukšanas un lokalizēšanas darbu veikšanas un noplūdes seku likvidēšanas uzsākšanas, informējami:

- Valsts vides dienesta (VVD) Liepājas reģionālā vides pārvalde (RVP) (tāl. **+371 63424826**; mob.tāl. **+371 29286160**) un Veselības inspekcijas Kurzemes kontroles nodaļa (tāl. **+371 63323799**);
- Liepājas pilsētas dome (tās Vides, veselības un sabiedrības līdzdalības daļa) - Vides nodaļa tālr. **+371 63404745**);
- LSEZ pārvalde (+ **371 63427605**), Ostas kapteiņa dienests (**+371 63424721**), LSEZ Drošības, aizsardzības un vides daļa, tās vadītājs Kaspars Poņemeckis (**+371 63426851**) – ja noplūde notikusi piestātnes Nr.69 teritorijā.

Notiekot bīstamās iekārtas avārijai:

- ja nav apdraudēta cilvēku dzīvība (veselība), īpašums, vide – 24 stundu laikā informējams Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (PTAC) (tāl. **+371 65452554**);
- ja ir apdraudēta cilvēku dzīvība (veselība), īpašums, vide un notikusi produkta noplūde – pēc sākotnēji veiktajiem pretpasākumi, jāinformē PTAC (tāl. **+371 65452554**) un VVD Liepājas RVP (tāl. **+371 63424826**; mob.tāl. **+371 29286160**).

Notiekot nelaiemes gadījumam darbā:

- ja iegūtie veselības traucējumi nav smagi – informē Kurzemes reģionālo Valsts darba inspekciju (Liepāja, Bāriņu iela 15; tālr. **+371 63427443**; e-pasts kurzemesrvdi@vdi.gov.lv);
- ja iegūtie veselības traucējumi ir smagi vai iestājusies cietušā nāve, tad pēc nepieciešamo pirmās palīdzības u.c. pasākumu veikšanas, 24 stundu laikā jāinformē Kurzemes reģionālā Valsts darba inspekcija (tāl. **+371 63427443**) un teritoriālā policijas nodaļa (Valsts policijas Kurzemes reģiona pārvalde, Liepājas iecirknis – tālr. **112; 110; +371 63404502; +371 63404602**).

Rīcības plāns rezervuāru plīsuma, pārlējuma vai sabrukuma gadījumā naftas un ķīmiskajiem produktiem izplūstot apvaļņojumā (ar vai bez aizdegšanās)

1. **Jebkurš termināla darbinieks**, pamanot naftas/šķidro ķīmisko produktu noplūdi, nekavējoties informē par avāriju Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu (**VUGD**), veicot izsaukumu pa tālruni **112**, norādot sekojošu informāciju – *Liepājā, Jaunā ostmalā 33/35 naftas un ķīmisko produktu termināla teritorijā notikusi naftas un/vai ķīmisko produktu noplūde, produktam izplūstot rezervuāru apvaļņojuma laukumā. Lūdzam ierasties notikuma vietā seku likvidēšanai.* Kā arī norāda, kas informē – vārds, uzvārds, amats un tālruņa numurs. Pirmais sarunu pārtrauc VUGD dispečers. Ja ir cietušo, tiek informēts arī **NMP dienests (113)**;
2. Avāriju konstatējošā persona par notikušo nekavējoties ziņo **tehniskajam direktoram (+ 371 26553630)** vai nospiež tuvākā manuālā avārijas trauksmes signāldevēja pogu, kā arī mutiski (balss) brīdina citus darbiniekus;
3. **Tehniskais direktors**, saņemot informāciju par naftas un/vai ķīmisko produktu noplūdi, nekavējoties iedarbina trauksmes sirēnas (9 gb.), tādejādi veicot darbinieku apziņošanu;
4. Atkarībā no avārijā iesaistītā produkta fizikālajām un ķīmiskajām īpašībām, izplūdušā produkta daudzuma un rezervuāros esošā produkta daudzuma **tehniskais direktors** un naftas un šķidro ķīmisko produktu pārsūkņēšanas **operators** novērtē sprādzienbīstamas vides veidošanās risku un pieņem lēmumu turpināt avārijas likvidēšanas darbus vai dod rīkojumu par visu darbinieku evakuāciju.
5. Termināla dežurants **reaģēšanā neiesaistītiem darbiniekiem un citām objektā esošām personām** norāda evakuācijas ceļu (evakuācija pa galvenajiem vārtiem, tālāk dodoties gar Tirdzniecības kanālu Austrumu virzienā) un palīdz evakuēties. Evakuācijas shēmu skatīt 13. pielikumā;
6. **Kravu meistars** pārtrauc kravas operācijas, izslēdz iekārtas, veic dabasgāzes piegādes pārtraukšanu, kā arī dod rīkojumu elektromontierim veikt nepieciešamos elektroatslēgumus;
7. Ugunsgrēka gadījumā naftas un šķidro ķīmisko produktu **lejējs** veic ugunsdzēsības sūkņu stacijā uzstādīto sūkņu iedarbināšanai, kā arī veic neautomātisko rezervuāru ugunsdzēsības un ūdens atdzesēšanas sistēmu iedarbināšanu;
8. **Tehniskais direktors** dod rīkojumu dežurantam apziņot (pa tālruni) termināla amatpersonas (pēc saraksta);
9. Gadījumā, ja bojāts viens rezervuārs, izmantojot sūkni noplūdušos produktus iespējams pārsūknēt uz kādu no tukšajām tvertnēm (rezervuāriem);
10. Dīzeļdegvielas un minerāleļļu noplūdes gadījumā, ja nav brīvu rezervuāru, **tehniskais direktors** vai **valdes loceklis** telefoniski ziņos **LSEZ SIA „V. Biļuka komercfirmam „EVIJA”” (+371 634 04990, +371 29337330)** par nepieciešamību novadīt uz tās brīvajām tvertnēm dīzeļdegvielu/minerāleļļu;
11. **Tehniskais direktors** vai viņa uzdevumā **dežurants** informē līgumorganizāciju - bīstamo atkritumu apsaimniekotājfirmu **SIA „E.Operators”** vai **VAS „Latvijas dzelzceļš” Liepājas staciju**, norādot sekojošu informāciju – *Liepājā, Jaunā ostmalā 33/35 naftas un šķidro ķīmisko produktu termināla teritorijā notikusi naftas un/vai šķidro ķīmisko produktu noplūde rezervuāru apvaļņojuma laukumā. Nepieciešams veikt naftas un/vai šķidro ķīmisko produktu savākšanas pasākumus.* **SIA „E.Operators”** izsauc pa tālruni **+371 67381175** (ja noplūdes apjoms ir līdz 100 m³), savukārt, ja noplūdušā produkta apjoms ir virs 100 m³, tiks izsauktas **vagoncisternas** no **VAS „Latvijas dzelzceļš” Liepājas stacijas** (bīstamo kravu pārvadājumu drošības konsultants Jurijs Stukovs – mob.tālr. **+371 29532766**). **SIA „E.Operators”** aptuvenais ierašanās laiks – līdz 30 minūtēm. **Vagoncisternu** aptuvenais ierašanās laiks – līdz 1 stundai no noplūdes konstatēšanas brīža;
12. Ierodoties **VUGD** (aptuvenais ierašanās laiks līdz 10 minūtēm), termināla vadība un uzņēmuma darbinieki pilda **VUGD** rīkojumus. Līdz **VUGD** ierašanās brīdim termināla darbinieki rīkojas atbilstoši zemāk minētajiem punktiem;
13. Piestātnē Nr.69 esoša tankkuģa apkalpi par draudu situāciju brīdina **dežurants** (rācija). Lēmumu par kuģa atiešanu no piestātnes u.c. pieņem kuģa kapteinis pēc situācijas (apdraudējuma) izvērtējuma;

14. **VAS „Latvijas dzelzceļš” Liepājas staciju (+371 29532766)** par draudu situāciju uz ārpus uzņēmuma teritorijas esošā dzelzceļa pievedceļa brīdina **dežurants**;
15. **Kravu meistars** organizē vagoncisternu evakuāciju no objekta, informējot Liepājas dzelzceļa stacijas dispečeru par paredzamo dzelzceļa cisternu aizvilksanu no termināla dzelzceļa pievedceļiem (tālr. +371 63416273) – manevrējošās lokomotīves izsaukšana, ar kuru atļauts evakuēt tikai nedegošās dzelzceļa cisternas;
16. **Tehniskais direktors** organizē materiālo vērtību evakuācijas kārtību;
17. Ja nolemts turpināt avārijas likvidēšanas darbus, tos veic **ar rīkojumu noteiktā avāriju likvidēšanas vienība**;
18. **Avārijas likvidēšanas vienība** apvienotā ražošanas korpusa pirmajā stāvā ierodas pēc individuālajiem aizsardzības līdzekļiem;
19. **Avārijas likvidēšanas vienība** dodas uz avārijas vietu - rezervuāru parku, nešķērsojot rezervuāru parka apvaļņojumu, un veic noplūdes avota apzināšanu. Par esošo situāciju ziņo **tehniskajam direktoram**;
20. Pēc iespējamā ugunsgrēka nodzēšanas vai ja ugunsgrēks nav izcēlies, **tehniskais direktors** izvērtē, vai iespējama noplūdes avota – rezervuāra noplūdes atveres – aizdarīšana. Ja tas iespējams un tiešā veidā neapdraud darbinieku dzīvību un veselību, tad norīko **avārijas likvidēšanas vienību** aizdarīt atveri (plīsumu, sūci) rezervuārā ar iepriekš sagatavotiem koka ķīļiem (dažāda izmēra), bandāžām, apskavām. Ja atvere (plīsums) ir lielā augstumā, tā aizdare veicama no pieslienamām kāpnēm vai izmantojot speciālo aprīkojumu darbiem augstumā. Ja noplūdes avots atrodas virs naftas un šķidro ķīmisko produktu līmeņa un noplūde vairs nenotiek, tad aizdarīšanu veic pēc avārijas seku likvidēšanas;
21. Ja ir notikusi noplūde bez degšanas, svarīgs **avārijas likvidēšanas vienības** uzdevums ir tvaiku mākoņa izplatīšanās ierobežošana ar "ūdens aizkaru" vai noplūdes produkta peļķes virsmas noseģšana ar ugunsdzēsības putu pārklāju (obligāti), tās izplatīšanās ierobežošana ar smiltis (grunts) jaunizveidotu apvaļņojumu;
22. Ugunsgrēka gadījumā **viens** darbinieks no **avārijas likvidēšanas vienības** uzsāk ugunsgrēka dzēšanu, izmantojot pie rezervuāru grupas apvaļņojuma esošos ugunsdzēsības aparātus. Ja degošās peļķes virsmas laukums ir neliels (mazāks par 10 m²), tad dzēšanai izmanto arī smilšu kastēs esošās smiltis, ar lāpstu pārklājot degošās virsmas laukumu;
23. **Otrs** darbinieks no **avārijas likvidēšanas vienības** uzsāk ugunsgrēka dzēšanu ar ūdens strūklu no ugunsdzēsības hidrantiem (UH), kā arī veic apdraudēto tehnoloģisko iekārtu atdzesēšanu (piemēram, vagoncisternu, ja tās vēl nav evakuētas). Atdzesēšanu turpina vēl 10 minūtes pēc ugunsgrēka (atklāto liesmu) nodzēšanas;
24. Ugunsgrēka dzēšanu gan ar ugunsdzēsības aparātiem, gan ar ūdens strūklu veic pa vējam;
25. Kad apturēta naftas un šķidro ķīmisko produktu degšana, **avārijas likvidēšanas vienība** papildus pārklāj noplūdes peļķes virsmu ar putu pārklāju, tādejādi pārtraucot noplūdes peļķes izgarošanu un izslēdzot risku produktam aizdegties atkal;
26. Veicot jebkuru no augstāk minētajām norādītajām obligātajām darbībām, darbiniekam jāievēro personīgā drošība un tās ir izpildāmas pie nosacījuma, ka risks darbinieka veselībai (dzīvībai) nav relatīvi augsts (naftas un šķidro ķīmisko produktu tvaiki, siltumstarojums, eksplozijas draudi) un/vai darbinieks ir apģādāts ar nepieciešamajiem aizsarglīdzekļiem, kā arī tiek ievērotas darba drošības instrukcijā norādītās prasības;
27. **Avārijas likvidēšanas vienība** sagaida bīstamo atkritumu apsaimniekotājfirmu **SIA „E.Operators”** vai **LDZ Liepājas iecirkņa vagoncisternas**, kas objektā ierodas ar naftas/šķidro ķīmisko produktu savākšanai paredzētām rezervēs tilpnēm. **SIA „E.Operators”** autocisternās vai **LDZ Liepājas iecirkņa** izsuktajās vagoncisternās atsūknē izlijušo naftas/šķidro ķīmisko produktu. **Avārijas likvidēšanas vienība** norāda vietu, kur uzsākt darbību (izlijušā produkta atsūknēšana jāsāk no vietas, kur lielākais peļķes biežums). Pēc savākšanas operācijas veikšanas, izsūknēto produktu izved utilizācijai vai produkts tiek atgriezts atpakaļ izmantošanā;

28. Pēc naftas un/vai ķīmisko produkta savākšanas **avārijas likvidēšanas vienība** izkaisa absorbentu (smiltis vai absorbenti „LINGO-DRY”, „ABSOL”) noplūdušo naftas un/vai šķidro ķīmisko produktu atlikumu savākšanai. Absorbentu un ugunsgrēka dzēšanai vai naftas un šķidro ķīmisko produktu pelņes pārklāšanai izmantotās smiltis, kā arī ar naftas un ķīmiskajiem produktiem noplūdes rezultātā piesārņoto augsni savāc un utilizē SIA „E.Operators”;
29. Pēc avārijas situācijas novēršanas par notikušo nevēlamo notikumu vai rūpniecisko avāriju termināla **valdes loceklis** paziņo:
- 24 stundu laikā PTAC pa tālruni **+371 65452554**;
  - VVD Liepājas RVP pa tālruni + **371 63424826** vai + **371 29286160**. Ja notikusi naftas/šķidro ķīmisko produktu noplūde, 14 dienu laikā par noplūdi, tās seku likvidēšanas pasākumu izpildi un turpmāko plānoto vides atjaunošanas rīcību, rakstiski informē VVD Liepājas RVP;
  - Liepājas pilsētas domes Vides nodaļai pa tālruni **+371 63404745**;
30. Notiekot nelaimes gadījumam objektā:
- ja iegūtie veselības traucējumi nav smagi – informē Kurzemes reģionālo Valsts darba inspekciju (**+371 63427443**);
  - ja iegūtie veselības traucējumi ir smagi vai iestājusies cietušā nāve, tad pēc nepieciešamo pirmās palīdzības u.c. pasākumu veikšanas, 24 stundu laikā jāinformē Kurzemes reģionālā Valsts darba inspekcija (**+371 63427443**) un teritoriālā policijas nodaļa (Valsts policijas Kurzemes reģiona pārvalde, Liepājas iecirknis (**112; 110; +371 63404502; +371 63404602**);
31. Pēc avārijas **valdes loceklis** organizē pazemes ūdeņu izpēti (monitoringu). Atbilstoši izpētes rezultātiem, tiek izlemts vai nepieciešams veikt sanācijas darbus. Par pazemes ūdeņu monitoringu noslēgts līgums ar vides pārvaldības uzņēmumu SIA „**Vides un Ģeoloģijas Serviss**” (**+371 26993362**);
32. Terminālī notikušas rūpnieciskās avārijas gadījumā, pēc tās ierobežošanas un seku likvidēšanas darbu uzsākšanas, pārskatāms novērtētais avāriju risks. Līgumorganizācija SIA „**Vides un Ģeoloģijas Serviss**” pēc notikušas avārijas pārskata un papildina Drošības pārskatu (DP) un Civilās aizsardzības (CA) plānu. Attiecīgie dokumenti jāpapildina ar reāli notikušas avārijas attīstības gaitas, tās radīto apdraudējumu un seku aprakstu, to izmeklēšanas materiāliem, termināla vadības un avārijas likvidēšanas vienības personāla darbību analīzi, seku novēršanas un likvidēšanas darbu organizēšanu u.c.

Apstiprinu, ka avārijas gadījumā rīcība tiks veikta atbilstoši rīcības plānam

SIA LSEZ “TRANSIT TERMINĀLS”

Tehniskais direktors

---

paraksts, vārds, uzvārds

SIA LSEZ “TRANSIT TERMINĀLS”

Valdes loceklis

---

paraksts, vārds, uzvārds

